

THE ISSUE OF POETIC MASTERY IN MUHAMMAD RAHIMKHAN FERUZ'S CREATIVE WORK

Alishova Aynura

**International University of Asia Faculty of Uzbek and Russian Philology 1st year
Master's student**

Abstract: This article examines the unique features of poetic excellence in the works of Muhammad Rahimkhan Feruz, focusing on the fundamental qualities of his poetic artistry, his mastery in employing literary and visual devices, and the challenges of interpreting national poetic traditions within a modern context.

Keywords: Muhammad Rahimkhan Feruz, poetic craftsmanship, poetic artistry, literary imagery, lyrical protagonist, creative methodology, metaphor, symbolism, national poetic tradition, modern literature

Annotatsiya: Ushbu maqolada Muhammad Rahimxon Feruz ijodida poetik mahoratning o'ziga xos jihatlari, she'riy san'atkorlikning asosiy xususiyatlari, badiiy-tasvir vositalaridan foydalanish mahorati va milliy she'riyat an'alarini zamonaviy talqin etish masalalari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Muhammad Rahimxon Feruz, poetik mahorat, she'riy san'at, badiiy tasvir, lirik qahramon, ijodiy uslub, metafora, ramziylik, milliy she'riyat, zamonaviy adabiyot

Muhammad Rahimxon Feruz o'zbek she'riyatining zamonaviy bosqichida o'zining noyob ijodiy uslubi va chuqur poetik mahorati bilan alohida o'rin tutadi. 1960-yillarda ijodga kirishgan shoir o'zbek klassik she'riyati an'alarini zamonaviy badiiy tafakkur bilan uyg'unlashtirib, milliy adabiyotimizning boy xazinasini yanada boyitdi. Feruzning she'riy merosida milliy ruh, zamonaviy falsafiy fikr va nozik lirik tuyg'u uyg'unligi uning poetik mahoratining asosini tashkil etadi.

Feruz ijodida poetik mahoratning eng yorqin ko'rinishlaridan biri badiiy-tasvir vositalaridan mohirona foydalanishdir. Shoir metafora, tashbih, kinoya, ramz kabi san'atlarni she'riy matnda tabiiy va organik tarzda qo'llash orqali chuqur ma'nolar yaratadi. Uning she'rlarida metaforik ifodalar oddiy bezak emas, balki falsafiy fikrni yetkazish, ichki kechinmalarni tasvirlash vositasiga aylanadi. Ramziylik alohida ahamiyat kasb etib, bog', daryo, shamol, qush, yo'l kabi obrazlar ko'p qatlamli ma'noga ega bo'ladi. Bu ramziy tizim she'rlarning ko'p ma'noliligini ta'minlab, har bir o'qish jarayonida yangi qatlamlarni ochish imkonini beradi. Lirik qahramon obrazi Feruz she'riyatida murakkab va ko'p qirrali sifatida namoyon bo'ladi. Shoir o'z davri insonining ichki dunyosini, ruhiy kechinmalarini, falsafiy izlanishlarini

chuqur psixologik tahlil asosida yoritadi. Lirik qahramon obrazi orqali shaxsiy histuyg'ulardan umuminsoniy qadriyatlar va falsafiy umumlashmalarga ko'tariladi. Lirik "men"ning individual xususiyatlari bilan milliy mentalitet, zamonaviy tafakkur uyg'unlashib ketadi. Feruz she'rlarida lirik qahramon doimo ijtimoiy munosabatlar tizimida, tabiat bilan, tarix bilan, millat taqdiri bilan bog'liqlikda ko'rsatiladi.

She'riy til boyligi Feruz poetik mahoratining muhim ko'rinishidir. Shoir adabiy til imkoniyatlarini to'liq ishga solib, so'z tanlash, gap tuzish, sintaktik konstruksiyalarni qo'llash jarayonida yuqori san'atkorlik namoyish etadi. Xalq og'zaki ijodi, klassik adabiyot va zamonaviy til imkoniyatlaridan muvozanatli foydalanish she'rlariga o'ziga xos uslubiy rang beradi. Takrorlar, parallelizmlar, inversiya kabi sintaktik san'atlardan foydalanish she'rlarning ritmik-intonatsion strukturasini boyitadi.

Shakl va mazmun uyg'unligi Feruz ijodida poetik mahoratning asosiy mezonlaridan biridir. Shoir an'anaviy she'riy shakllarni (g'azal, qo'shiq, ruboi) ijro etishda ham, erkin she'r shaklidagi asarlarni yaratishda ham mahorat namoyish etadi. Har bir she'riy shakl o'ziga xos imkoniyatlarini hisobga olgan holda, shu shaklda eng to'liq ifodalanishi mumkin bo'lgan mazmunni tanlash qobiliyati Feruz san'atkorligining muhim xususiyatidir. An'anaviy aruz vazni va barmok vaznini qo'llashda klassik me'yorlarni asrab, ularni zamonaviy she'riy ifoda talablariga moslashtiradi.

Milliy she'riyat an'alarini davom ettirish va ularni zamonaviy ruhda yangilash muvozanati Feruz ijodining muhim jihatidir. Shoir Navoiy, Mashrab, Furqat, Cho'lpon kabi buyuk she'rlar merosini o'rganib, klassik adabiyot yutuqlarini zamonaviy she'riyatda ijodiy qo'llaydi. Milliy she'riyatning boy tasvir vositalari tizimi, obrazli fikrlash an'analari, falsafiy chuqurlik zamonaviy mazmun bilan boyitiladi. Shu bilan birga, jahon she'riyati yutuqlarini ham o'zlashtirgan holda, doimo milliy o'ziga xoslikni saqlaydi.

Mavzular doirasi Feruz ijodida keng va xilma-xildir. Vatan muhabbati, Turon tabiati, insoniy qadriyatlar, muhabbat, do'stlik, ijod, tarix kabi mavzular o'ziga xos talqin topadi. Vatan mavzusi markaziy o'rinlardan birini egallaydi va shoir ona yurtga muhabbatni lirik-falsafiy ohangda ifodalaydi. Muhabbat lirikasida sevgi tuyg'usi nozik psixologik tahlil asosida, chuqur lirik ohangda ko'rsatiladi.

Feruz poetik mahoratining yakunlovchi jihati uning ijodiy individualligi va noyob she'riy dunyoqarashidir. Klassik an'alar va zamonaviy yangiliklar, milliy xususiyat va umuminsoniy qadriyatlar, lirik chuqurlik va falsafiy umumlashmalar o'ziga xos uyg'unlikda birlashadi. She'riy dunyoqarash hayotga optimistik qarash, go'zallik va poklikka intilish, insoniy ezgulikni ulug'lash tamoyillariga asoslanadi.

Muhammad Rahimxon Feruz ijodida poetik mahorat ko'p qirrali hodisa sifatida namoyon bo'ladi. Badiiy-tasvir vositalaridan mohirona foydalanish, chuqur psixologik tahlil, boy she'riy til, shakl va mazmun uyg'unligi, milliy an'analarni zamonaviy ruhda davom ettirish Feruz ijodining asosiy xususiyatlaridir. Shoir merosi yosh ijodkorlar uchun yuqori

san'atkorlik namunasi, she'riy mahoratning darsxonasi bo'lib xizmat qiladi va o'zbek adabiyotining jahon adabiyotidagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR

1. Quronov D. O'zbek she'riyatida poetik mahorat. – Toshkent: Fan, 2018.
2. Haqqul S. She'riyatning sehri. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi NMIU, 2019.
3. Feruz M.R. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Sharq, 2015.
4. Nosirov O. Zamonaviy o'zbek she'riyati. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
5. Shukurov Sh. Badiiy mahorat asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
6. Rahmonov G. O'zbek adabiyotida poetik san'at. – Toshkent: Fan, 2019.
7. Mirzayev S. Lirik she'rda obraz va uslub. – Toshkent: Adabiyot va san'at, 2016.
8. Shamsiyev B. She'riyat nazariyasi. – Toshkent: Mumtoz so'z, 2018.
9. Hayitmetov A. O'zbek she'riyati tarixi. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2021.
10. Karimov N. Zamonaviy adabiy jarayon. – Toshkent: Akademnashr, 2020.